

takrat je na Francoskem divjala revolucija Sicer so se na tedanjem nenravnem ruskem dvoru naslajali ob volterjanskih spisih francoskih „prosvetlencev“, a v Rusiji o svobodi govoriti ni bilo dovoljeno. Radiščeva so obtožili kot revolucionarja in ga pregnali v Sibirijo. Deset let je preživel „v gluhem oglu Sibirije“, na Himskem otoku. Tam je zdravil ljudi, mnogo čital in proučeval sibirsko življenje. Ko je umrla Katarina II., je njen naslednik Pavel I. dovolil prognancu, da se vrne v Rusijo, Aleksander I. pa ga je poklical celo v „Komisijo za sestavljanje zakonov“. Tako je nenadoma dospel do visokih časti. A prognanstvo ga je duševno in telesno silno potrl. Pravijo, da ko je nekoč pri seji zagovarjal svoje misli, mu je rekel grof Zavodovskij: „Ali govoriš že zopet tiste neumnosti, kakor prej? Ali še nimaš dosti Sibirije?“ Radiščeva so te sirove besede tako pretresle, da mu je zatemnel um. Zastrupil se je in v strašnih mukah umrl. — Po njegovi smrti se je v Rusiji mnogo izpremenilo. Puškin ga je zelo čislal. L. 1878. pa je dobil vnuk Radiščeva, umetnik A. P. Bogoljubov, najvišje dovoljenje, da otvori v Saratovu „Radiščevskij muzej“.

Ruski pravopis. Tudi med Rusi se oglašajo posamezniki, ki želé, da bi se pravopis ravnal bolj po sedanjih izgovorjavi. „Literaturnyj kružok“ v Rigi se je obrnil do učnega ministrstva, da bi to uvedlo v šolah namesto zgodovinsko-etimološkega fonetični pravopis. Prof. Jagić se upira temu. V „Archivu für slavische Philologie“ je objavil odprto pismo naslovljeno na prof. Brandta, v katerem pravi: „Ruski pravopis je zgodovinska zgradba, ravnatoko, kakor francoski, angleški, nemški ali izmed slovanskih češki in še bolj poljski. Tisočletja zidajo na tej zgradbi, nekaj se odlamlja, nekaj izpreminja, tretje se pristoji, polagoma sicer in ne vse v istem slogu, a osnovni značaj celote se vendar ohranja.“ Jagić méni, da moramo biti v pravopisnih stvareh oportunisti, češ, čim manj želimo, tem več upanja imamo za uspeh. — Polemika za reformo pravopisa in proti njej pa postaja vedno razsežnejša. „Žurnal ministerstva narodnoga prosvješčanja“ je prinesel daljši spis Bêlkin o v protu reformi, kateremu pa zdaj odgovarja v istem listu prof. Roman Brandt. Njegovo načelo je, da se mora sedanjí „grško-slavjano-ruski“ pravopis

nadomestiti s „čisto ruskim“. Sakulin v tistem listu zahteva, da se mora v šolah pisati ravno tako, kakor se besede izgovarjajo, da se olajša elementarni pouk. Sicer, pravi Sakulin, se bo poznala nekoliko časa precejšnja razlika med novim šolskim in med sedaj veljavnim pravopisom, kateri se pač ne bo dal naenkrat odpraviti, a to je po njegovem mnenju manjše zlo.

Ruska umetnost. Lansko leto je začelo „Imperatorskoje občestvo povščerenija hudožestv“ izdajati bogato ilustriran list „Hudožestvennyja sokroviščja Rossiji“. Tu zbirajo reprodukcije najboljših umetnin, kar jih je na Ruskem.

Ruska bibliografija. Pisateljica A. V. Mezier je izdala veliko bibliografično delo: „Russkaja slovesnost s XI. po XIX. st. vključiteljno.“ To je vodnik skozi celo rusko slovstvo, sicer bibliografskega značaja, a sestavljen v zvezi z zgodovino in kritiko.

Ruski pesniki v francoščini. Nedavno je izdal Fancoz Lanceray antologijo ruskih pesnikov z naslovom „Antologie des poètes russes, traduit en vers français“. Sploh se Francozi v poslednjem času jako zanimajo za slovansko književnost.

„Alliance française.“ Na Francoskem je društvo tega imena, katero prireja v raznih krajih na Francoskem poučne tečaje za učenjake drugih narodnosti, kateri se hočejo izobraziti v francoskem jeziku, spoznati bližje francosko slovstvo in ljudstvo. Doslej so bili taki tečaji le v Parizu. Odslej se bodo pa prirejali tudi v letoviščih in po zimi na Rivieri. Sedež društva je v Parizu (Rue de Grenelle 45.) Posebno Rusi se pridno udeležujejo teh tečajev.

Prodiranje proti severnemu tečaju. Dne 18. septembra se je vrnil s severa poročnik Peary, ki je prodrl do 84° 17' severne širine. En dan za njim se je vrnil Otto N. Sverdrup, ki se je odlikoval že kot spremljevalec Nansenov in je bil zdaj na potu čez štiri leta. Preiskoval je južno in zapadno obrežje ellesmerelandsko in zapadno od njega ležeče kraje, ki so bili doslej neznani. Z zanimanjem pričakujejo, kako bosta ta dva drzna potnika popisala, kar sta videla na ledenem severu.

